

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อกำหนดกรอบการวิจัยและโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุที่เป็นสมมติฐานการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประชากร การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ และการจัดเก็บข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบโมเดล เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

ขั้นตอนที่ 4 การสรุป การอภิปรายผล การเสนอแนะ และการเขียนรายงานการวิจัย

ขั้นตอนในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อกำหนดกรอบการวิจัยและโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุที่เป็นสมมติฐานการวิจัย เป็นการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่

1. แนวคิด และทฤษฎีการนํานโยบายไปปฏิบัติ
2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ของนักวิชาการต่าง ๆ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาและการสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้
3. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม โดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวกับปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน รวมจำนวน 20 คน ดังนี้

3.1 กลุ่มผู้ที่มีส่วนในการกำหนดนโยบาย ซึ่งได้แก่บุคคลที่เคยดำรงตำแหน่ง หรือ กำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี หรือฝ่ายการเมืองที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส จำนวน 5 คน

3.2 กลุ่มผู้บริหารที่เคยดำรงตำแหน่งหรือกำลังดำรงตำแหน่งผู้บริหารส่วนกลางที่มีส่วนในการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มาประยุกต์ใช้ในกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 คน

3.3 กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ หรือมีผลงานเกี่ยวกับการบริหาร นโยบายหรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำนโยบายการจัดการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษา จำนวน 5 คน

3.4 กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์การนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ไปปฏิบัติ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ทั่วประเทศทั้งที่เคยดำรงตำแหน่งหรือกำลังดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน

4. สร้างโมเดลสมมติฐานแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยอาศัยความรู้ทางด้านทฤษฎีจากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประชากร การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการศึกษา สำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการเก็บรวบรวมข้อมูลระดับบุคคล ซึ่งเป็นบุคลากรของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ทั้ง 45 แห่ง มีประชากรทั้งสิ้น 3,035 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 180 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 675 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,180 คน แล้วนำมาวิเคราะห์รวมแต่ละแห่งเพื่อศึกษาสภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติของโรงเรียนแต่ละแห่ง และนำผลการศึกษาในระดับบุคคล ของแต่ละโรงเรียนมาวิเคราะห์รวมกัน เพื่อหาอิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อผลสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ตลอดจนผลสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในปีการศึกษา 2550

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน พิจารณาตามขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดของเครซี่ และ

มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้ภูมิภาค ประเภทของโรงเรียน และอายุการจัดตั้งเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนรวม 464 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 64 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 80 คน และครูผู้สอน จำนวน 320 คน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามที่บูมส์มา (Boomsma, 1983 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 311) เสนอว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับโปรแกรมลิสรตในการวิเคราะห์ข้อมูลควรเป็น 400 ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 2 แสดงการแบ่งชั้นพื้นที่การสุ่มตัวอย่างโรงเรียนจำแนกตามอายุการจัดตั้ง และประเภทของโรงเรียน

โรงเรียนในภูมิภาค	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์		โรงเรียนราชประชานุเคราะห์		รวม
	น้อยกว่า 15 ปี	15 ปีขึ้นไป	น้อยกว่า 15 ปี	15 ปีขึ้นไป	
ภาคเหนือ	1	1	1	2	5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	1	1	1	4
ภาคกลางและตะวันออก	1	1	-	-	2
ภาคใต้	1	1	2	1	5
รวม	4	4	4	4	16

ตารางที่ 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามอายุการจัดตั้งโรงเรียน และประเภทโรงเรียน

อายุการจัดตั้ง	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์			โรงเรียนราชประชานุเคราะห์			รวม	
	โรงเรียน	ผู้บริหาร	คณะกรรมการ	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	คณะกรรมการ		ครูผู้สอน
		สถานศึกษา	สถานศึกษา		สถานศึกษา	สถานศึกษา		
น้อยกว่า 15 ปี	16	20	80	16	20	80	232	
15 ปีขึ้นไป	16	20	80	16	20	80	232	
รวม	32	40	160	32	40	160	464	

2. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

2.2 นำตัวแปรที่วิเคราะห์ได้จากขั้นตอนที่ 2.1 ไปขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านกำหนดนโยบาย จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยในสาขา การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบังคับใช้นโยบาย การศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติ จำนวน 5 คน เพื่อนำข้อความเห็นมาหาค่าน้ำหนักของตัวแปรกับความถี่ไปได้ที่จะนำมากำหนดใช้ให้เหมาะสมกับกระบวนการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปัจจุบัน

2.3 นำผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จากขั้นตอนที่ 2.1 และ 2.2 มาเป็นกรอบและแนวทางในการสร้างแบบเครื่องมือในการวิจัย

2.4 ผู้วิจัยได้ปรึกษาขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลวิทยานิพนธ์โดยตลอด เพื่อปรับแนวคิดตามข้อเสนอแนะตลอดกระบวนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย เพื่อให้ได้เครื่องมือในการวิจัยจำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

2.4.1 แบบสอบถามความเหมาะสมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายปัจจัย

2.4.2 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นต่อปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยแบ่งออกเป็น 9 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและลักษณะองค์กร ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและลักษณะขององค์กร คือ ประเภทของโรงเรียน และอายุการประกาศจัดตั้งตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย ได้แก่ ความชัดเจน ความสอดคล้อง ความยืดหยุ่น ความมีทฤษฎีรองรับ และเวลาที่เหมาะสมของนโยบาย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทรัพยากรขององค์กร ประกอบด้วยบุคลากรงบประมาณ เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 4 แบบสอบถามภาวะผู้นำ ได้แก่ การมีส่วนร่วม การให้ทุนให้โทษ ความรู้ด้านบริหารนโยบาย ทักษะทางการเมือง ทักษะการสร้างแรงจูงใจ ทักษะการต่อรอง การกระจายอำนาจ เจตคติต่อนโยบาย และการประนีประนอม

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยสภาพเศรษฐกิจชุมชน สภาพการเมืองท้องถิ่น สภาพปัญหาสังคม และสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมขององค์กร

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสมรรถนะของบุคลากร ได้แก่ ความรู้ เจตคติต่อนโยบาย ความร่วมมือ ความรับผิดชอบ ความผูกพันและการยอมรับ และการพัฒนาตนเอง

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสมรรถนะขององค์กร ได้แก่ โครงสร้าง เอกภาพ การมีส่วนร่วม การสื่อสารภายใน กิจกรรมบังคับใช้นโยบาย การประสานงาน การควบคุมและดูแล การปรับเปลี่ยนนโยบาย การให้คำแนะนำหรือคำปรึกษา การมอบหมายงาน การกำหนดมาตรฐานงาน การวัดและประเมินผลงาน ระบบข้อมูลข่าวสาร และระบบการประเมินตนเอง

ตอนที่ 8 แบบสอบถามเครือข่ายที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชน นักการเมือง กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ บุคคลสำคัญ หน่วยงานส่วนกลางและท้องถิ่น ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย นักวิชาการ องค์กรกลางเพื่อการประสานงานชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 9 แบบสอบถามผลสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ในประเด็นของผลประโยชน์ของหน่วยงาน ประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ ความต่อเนื่องของกิจกรรม การนำไปใช้ได้ในที่อื่นหรือโอกาสอื่น ความสามารถของนโยบายในการแก้ไขปัญหา ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความรวดเร็วของผู้ให้บริการ ความเสมอภาคของผู้รับบริการ และความเป็นธรรมของผู้ให้บริการ

โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ท (Best & Kahn, 1993, pp. 249-250) ให้ค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ผลสำเร็จการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
ด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ในระดับมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ผลสำเร็จการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
ด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ในระดับมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ผลสำเร็จการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
ด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ในระดับปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ผลสำเร็จการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
ด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ในระดับน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ผลสำเร็จการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
ด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ในระดับน้อยที่สุด

2.4.3 แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยสร้างประเด็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

เป็นประเด็นข้อคำถามหรือการนำเข้าสู่การสนทนาของการสอบถามข้อมูลเชิงลึกจากผู้เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกิดจากประสบการณ์ตรงซึ่งแสดงออกเป็นลักษณะการแสดงความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักในประเด็นที่ช่วยอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา

2.4.4 แบบสังเกต เป็นแบบบันทึกภาคสนามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อช่วยในการเก็บ

ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ประกอบกับเพื่อการตรวจสอบข้อมูลบางประเด็นตามวิธีการเชิงคุณภาพ สามารถนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนในการอธิบายแนวทางของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เกิดความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น โดยแบบสังเกตที่จัดทำขึ้น ผู้วิจัยได้นำเสนออาจารย์ควบคุมการคุ้ยเขี่ยพันธุ์ได้ตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปใช้

2.5 การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นต่อปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติ ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ตามขั้นตอนดังนี้

2.5.1 การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.5.1.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อประธานและคณะกรรมการ ผู้ควบคุมดูแลนิพนธ์ตรวจแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

2.5.1.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการกำหนดนโยบายการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร การศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส จำนวน 5 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ธร- สุนทรายุทธ อาจารย์ ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รองศาสตราจารย์ ศรuti สกลรัตน์ ผู้อำนวยการสถาบัน รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรางคณา มัณยานนท์ อาจารย์ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ดร.บุญชู ชลชัยเชียร ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนา เครื่องมือวัดผล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวิเคราะห์วิจัยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพิจารณาความชัดเจนและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความครอบคลุมและ ความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการสอบถาม

2.5.1.3 นำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดมาตรวจสอบความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มาเป็นข้อคำถาม พบว่า มีข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 จำนวน 3 ข้อ ซึ่งมีอยู่ 1 ข้อที่มี ข้อเสนอแนะในปรับเปลี่ยนภาษาในการสร้างข้อคำถาม ผู้วิจัยจึงตัดข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิประกอบกับคำแนะนำของกรรมการควบคุมดูแล นิพนธ์ จำนวน 1 ข้อ

2.5.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยดำเนินการตาม ขั้นตอนต่อไปนี้

2.5.2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน และครูผู้สอนจำนวน 15 คน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .96

ซึ่งค่าแอลฟาที่มากกว่า .90 ถือว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ดีมาก (Haladyna, 2002, p. 33)

2.5.2.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมคุณภาพนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบเสนอคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในการรับรองโครงการวิจัยและเครื่องมือการวิจัย จากนั้นจึงจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ระยะที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยดำเนินการดังนี้

3.1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาของแบบสอบถามมีลักษณะเชิงนโยบาย ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องชี้แจงกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับระดับนโยบายโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความจริงมากที่สุดและเพื่อเป็นการรวดเร็วในการรวบรวมข้อมูล

3.1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

3.2 ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยเหตุผลที่ผู้วิจัยต้องการแสวงหาความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับ ประเด็นที่ศึกษาและต้องการนำไปอธิบายและปรับปรุงแก้ไขทฤษฎีให้ดีขึ้นในกระบวนการศึกษา มีการเจาะลึก วิเคราะห์บริบทที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมของกรณี และกรณีดังกล่าวเป็นกรณีเฉพาะหรือเป็นตัวแทนกรณีอื่นก็ได้ (กรณีการ สุขเกษม และสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์,

2544, หน้า 76) ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลในสนามเพื่อเป็นการทำความเข้าใจกับตัวแปรที่ศึกษา ให้ความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นโดยดำเนินการดังนี้

3.2.1 ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

3.2.2 ด้วยการสังเกต (Observation) โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)

3.2.3 การได้มาซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนในการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการการศึกษา ครูผู้สอน และศิษย์เก่า โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติในการเลือกสนามการจัดเก็บข้อมูล ดังนี้

3.2.3.1 ครอบคลุมทุกประเภทของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ และอายุการจัดตั้งโรงเรียน

3.2.3.2 ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ

3.2.3.3 เป็นโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส โดยใช้เกณฑ์เป็นโรงเรียนที่เคยได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน หรือรางวัลระดับกระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน) หากภูมิภาคใดไม่มีโรงเรียนตามคุณสมบัติที่กำหนด ผู้วิจัยเลือกสนามในภูมิภาคอื่นที่มีจำนวนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หนาแน่นที่สุด มาเป็นกลุ่มตัวอย่างแทนเพื่อให้ครอบคลุมทุกประเภทและอายุของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบโมเดล เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 16 แห่ง จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 464 คน ได้รับกลับคืนมา จำนวน 432 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.04 จึงนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และถูกต้อง เพื่อนำมากรววิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยการอธิบายจากข้อค้นพบของข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ประกอบด้วย จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรสังเกตได้ ที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ การนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

1. ความเบ้ ความโค้งของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ตามแนวทางของ ประคอง วรรณสูตร (2542, หน้า 77) กำหนดได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	ปัจจัยส่งผลสำเร็จก่อนนโยบายมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	ปัจจัยส่งผลสำเร็จก่อนนโยบายมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	ปัจจัยส่งผลสำเร็จก่อนนโยบายปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	ปัจจัยส่งผลสำเร็จก่อนนโยบายน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า	ปัจจัยส่งผลสำเร็จก่อนนโยบายน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จของการนำนโยบายการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย

1. โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง
2. โมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสมมติฐาน
3. การปรับโมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จของการนำนโยบายการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

การประเมินความเหมาะสมของโมเดล (Assessment of Model Fit) นักวิจัยบางท่านเรียกว่าการทดสอบความกลมกลืนของโมเดล โดยสามารถจำแนกการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินความเหมาะสมของโมเดลโดยรวม (Overall Fit Assessment)

มีสถิติใช้ประเมินความเหมาะสมกลมกลืนระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับข้อมูลเชิงทฤษฎีอยู่หลายตัวซึ่ง ไพรต์น์ วงษ์นาม (2545, หน้า 11 – 14) ได้แนะนำไว้ ดังนี้

1.1 ทดสอบด้วย ค่าไค – สแควร์ (χ^2) โดยถ้าผลการทดสอบไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสม กล่าวคือความแปรปรวนร่วมในประชากรตาม โมเดลกับความแปรปรวนร่วมจากกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสมกับข้อมูล

1.2 Normed Fit Index (NFI) เป็นดัชนีเชิงเปรียบเทียบมีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 1 เมื่อ 0 หมายถึง ไม่มีความเหมาะสมเลย กับ 1 หมายถึงมีความเหมาะสมสมบูรณ์ เป็นดัชนีเปรียบเทียบโมเดลที่นำเสนอกับโมเดลหลักตามสมมติฐาน ถ้า ค่า NFI มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป ถือว่าโมเดลมีความเหมาะสม

1.3 Root Mean Squares Error of Approximation (RMSEA) เป็นดัชนีที่พิจารณาเศษเหลือหรือความคลาดเคลื่อนซึ่งเป็นผลต่างระหว่างความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างกับความแปรปรวนร่วมตามโมเดล ถ้าเศษเหลือต่ำแสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสม เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินเป็นดังนี้ ถ้า RMSEA มีค่าน้อยกว่า .05 ถือว่าโมเดลมีความเหมาะสมมาก ถ้ามากกว่า .05 แต่น้อยกว่า .08 ถือว่ามีความเหมาะสม ถ้ามีค่าระหว่าง .80 – .10 ถือว่ามีความเหมาะสมพอใช้ ถ้ามีค่ามากกว่า .10 ถือว่าโมเดลไม่เหมาะสม

1.4 Goodness of Fit Index (GFI) เป็นค่าดัชนีที่นำค่า ไค – สแควร์ มาแปลงค่าอีกครั้ง GFI เป็นอัตราส่วนผลต่างระหว่างค่าความเหมาะสมก่อนและหลังปรับ โมเดล เป็นค่าที่ไม่ขึ้นกับขนาดตัวอย่างเหมือนกับค่า ไค – สแควร์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 1 ถ้ามีค่ามากกว่า .90 ยอมรับได้ว่าโมเดลมีความเหมาะสม

1.5 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) เป็นดัชนีปรับแก้ GFI โดยคำนึงถึงจำนวนตัวแปร และขนาดตัวอย่าง มีเกณฑ์เช่นเดียวกับ GFI คือถ้ามีค่ามากกว่า .90 ถือว่าโมเดลมีความเหมาะสม

2. ประเมินโมเดลโครงสร้าง (Assessment of Structural Model) ผู้วิจัยสามารถพิจารณาความเหมาะสมกลมกลืนได้ 3 รายการ ดังนี้

2.1 ดูจากเครื่องหมาย + หรือ – ของสัมประสิทธิ์ประจำลูกศรของความสัมพันธ์ ไปตามทฤษฎีหรือไม่

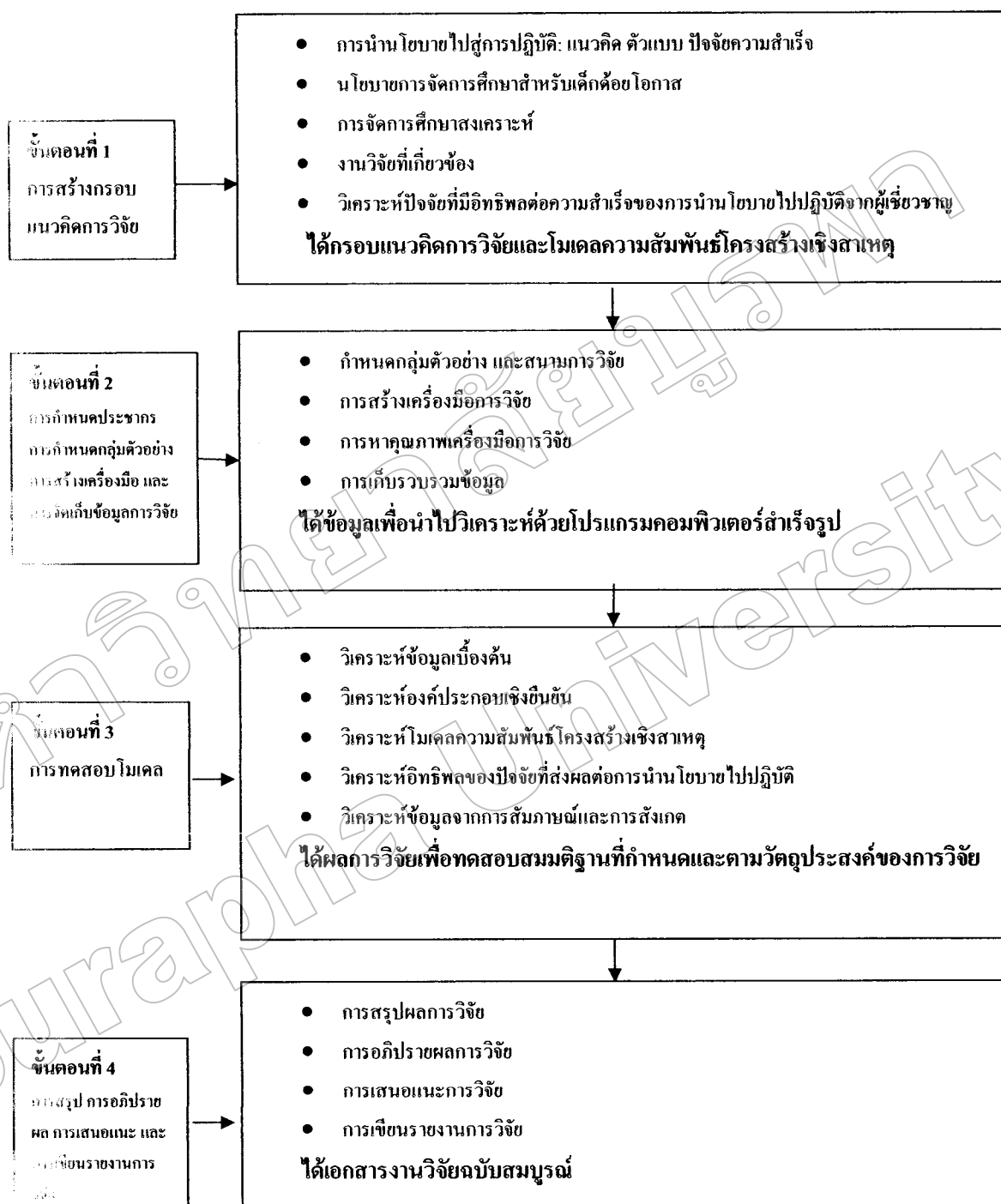
2.2 ความเข้มของค่าสัมประสิทธิ์ประจําถูกควรว่ามีนัยสำคัญหรือไม่ จากการทดสอบ t – Test จากผลการวิเคราะห์

2.3 จากค่า R^2 ของโมเดลโครงสร้าง ซึ่งจะเป็นตัวบอกปริมาณความแปรปรวนในตัวแปรแฝงต้นตอเพียงใด คิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ และอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการนํานโยบายการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุที่ศึกษา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ศิษย์เก่าและการสังเกต บริบทหรือสภาพแวดล้อมของโรงเรียนจำนวน 2 แห่ง คือโรงเรียนที่เคยได้รับรางวัลพระราชทานของภาคตะวันออกและภาคกลาง ส่วนการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้และแนวทางการส่งอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนํานโยบายไปปฏิบัติในโมเดลความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาได้จากการจัดประชุมกลุ่มย่อยผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม โรงเรียนที่เคยได้รับรางวัลพระราชทานหรือมีผลงานดีเด่นระดับประเทศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนในการนํานโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนที่เคยได้รับรางวัล โรงเรียนพระราชทาน หรือรางวัลระดับกระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่ พ.ศ. 2545-2549)

ขั้นตอนที่ 4 การสรุป การอภิปรายผล การเสนอแนะ และการเขียนรายงานการวิจัย
โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลเชิงสถิติเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและบรรยายเป็นข้อมูลในการนำเสนอ

จากกระบวนการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยสามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินงานได้ ดังนี้

ภาพที่ 13 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย